

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Ing. M. V.**, bývajúcej v Z., **2/ E. S.**, bývajúcej v N., **3/ J. B.**, bývajúceho vo V., všetci zastúpení JUDr. D. L., advokátkou v B., proti žalovanej **MUDr. M. P.**, bývajúcej v N., **o určenie zániku vecného bremena**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C 112/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. januára 2010 sp. zn. 5 Co 26/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre z 29. januára 2010 sp. zn. 5 Co 26/2010 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra samostatným uznesením z 30. novembra 2009 č.k. 12 C 112/2008-150 (po tom čo rozsudkom zo 6. mája 2009 č.k. 12 C 112/2009-109 určil, že vecné bremeno – právo prechodu peši cez pozemok parc. č. X. v prospech vlastníka parc. č. X. v rozsahu vyznačenom v geometrickom pláne č. X. zapísané na LV č. X. v časti C ťarchy, vedenom Správou katastra Nitra zaniklo) rozhodol o trovách prvostupňového konania tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov konania vo výške 1 328,63 Eur na účet právnej zástupkyne do troch dní. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil úspechom žalobcov v konaní a v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. im preto patrí náhrada trov konania, ktorá im vznikla na súdnom poplatku v sume 99,58 Eur a právnom zastúpení v sume 1 220,05 Eur, keď dospel k záveru, že dôvody pre použitie ustanovenia § 150 O.s.p. v tomto konaní nie sú dané.

Krajský súd v Nitre uznesením z 29. januára 2010 sp. zn. 5 Co 26/2010 na odvolanie žalovanej napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobcom 1/ až 3/ náhradu

trov konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa na prejednávanej vec nesprávne neaplikoval ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p., keď ...“vzhľadom na charakter sporu, kde predmetom konania bol zánik vecného bremena, ktoré bolo zapísané ešte do pozemkovej knihy pod. č. X. a do katastra nehnuteľností záznamom pod sp. zn. X.X. na základe rozhodnutia Správy katastra Nitra z 15. augusta 2005, teda vecné bremeno vzniklo dávno pred tým, ako sa účastníci konania stali vlastníkami predmetných nehnuteľností a k výmazu vecného bremena mohlo dôjsť v zmysle § 151p ods. 1 Občianskeho zákonníka aj na základe písomnej zmluvy (dohody), uzavretej medzi účastníkmi a nielen rozhodnutím súdu a zo spisu vyplýva, že žalobcovia sa o dohodu so žalovanou nepokúsili, potom platí, že žalovaná svojím správaním nedala príčinu na podanie žaloby a za túto príčinu možno považovať, že návrhom doručeným Správe katastra Nitra 5. novembra 2004 žalovaná ako vlastníčka parcely č. X., zap. na LV č. X. v kat. úz. Nitra, požiadala o opravu chyby v katastrálnom operáte a žiadala vyznačiť vecné bremeno práva služobnosti na voľný prechod peši cez nehnuteľnosť vyznačenú v pkn. vl. č. X. ako parc. č. X., tobož, keď Správa katastra Nitra jej návrhu vyhovelá rozhodnutím zo dňa 15.8.2005 č.k. X X., voči ktorému navrhovateľa nepodali odvolanie v rámci správneho konania. ...Vzhľadom k okolnostiam tohto prípadu, keď k zapísaniu vecného bremena došlo formou opravy v katastrálnom operáte ako aj k okolnostiam, ktoré viedli navrhovateľov k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v správnom konaní, keď nevyužili možnosť podať opravný prostriedok dospel k záveru, že v danej veci sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa pretože uloženie povinnosti zaplatiť navrhovateľom náhradu trov konania by bolo pre odporkyňu s prihliadnutím k zvláštnostiam konkrétneho prípadu neprímerane tvrdé.“

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu na podnet žalobcov podal včas mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že odôvodnenie napadnutého uznesenia nemá základ v skutočnostiach, ktoré boli predmetom konania a krajský súd ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. na prejednávanej vec aplikoval nesprávne. Z obsahu spisu vyplýva, že zápis vecného bremena Správa katastra vykonala na základe rozhodnutia Správy katastra Nitra v konaní vedenom na návrh žalovanej o opravu chyby v katastrálnom operáte za účelom zápisu vecného bremena. Z tohto rozhodnutia je zrejmé, že žalobcovia už v správnom konaní poukazovali na to, že vecné bremeno zaniklo a v tom smere podali písomné vyjadrenie 18. januára 2005, pričom so zápisom vecného bremena nesúhlasili. Žalovaná napriek týmto tvrdeniam žalobcov na svojom návrhu trvala a vykonala všetky kroky k jeho zápisu. Správa

katastra nie je vecne príslušným orgánom na rozhodnutie o zániku vecného bremena. To prislúcha len súdu a tento údaj obsahuje aj rozhodnutie Správy katastra. Preto nemôže byť argumentom, že žalobcovia mali využiť podanie opravného prostriedku v správnom konaní. Postoj žalovanej bol zrejmý už v správnom konaní, keď zánik vecného bremena odmietala akceptovať. Názor odvolacieho súdu vyslovený v napadnutom uznesení týkajúci sa tvrdosti a neprimeranosti voči žalovanej nemá oporu v dokazovaní súdom vykonanom a je v rozpore s účelom ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého jeho použitie musí mať výnimočnú povahu. Rozhodnutie krajského súdu tak zasahuje do práv a právom chránených záujmov účastníkov konania, ktorých ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, než podaním mimoriadneho dovolania.

Žalobcovia vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedli, že sa v plnom rozsahu stotožňujú s podaným mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora a navrhujú mu vyhovieť.

Žalovaná právo vyjadriť sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyužila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor za splnenia podmienok požadovaných ustanovením § 243e O.s.p., preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Podľa § 150 ods. 1 O.s.p., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Ide o zákonné ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania, by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie

dopadá na toho účastníka, ktorý by inak mal právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je, existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnému účastníkovi a existencia výnimočnosti daného prípadu. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo k určitej procesnej situácii. Tento dôvod je teda daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa môžu týkať sociálnej situácie účastníkov. V takomto prípade je potrebné pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch (všetkých) účastníkov, teda nielen toho, koho by postihovala povinnosť nahradiť trovy, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá. Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnúť i na postoj účastníkov v konaní.

Z uvedeného výkladu § 150 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že toto zákonné ustanovenie možno použiť iba výnimočne a že (ne)existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnému účastníkovi, treba posudzovať komplexne zo všetkých do úvahy prichádzajúcich hľadísk (nie iba z jedného hľadiska).

V posudzovanej veci nejde o prípad, kedy by bol dôvod hodný osobitného zreteľa daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie.

Dovolací súd sa stotožňuje s generálnym prokurátorom v tom, že odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu nemá základ v skutočnostiach, ktoré boli predmetom konania vo veci samej a z vykonaného dokazovania vôbec nevyplývajú. Generálny prokurátor správne poukázal na to, že žalobcovia už v správnom konaní poukazovali na zánik vecného bremena, pričom to bola práve žalovaná, ktorá podnikla všetky kroky k tomu, aby zápis vecného bremena v katastri nehnuteľností bol vykonaný. Bola to žalovaná, ktorá nesúhlasila so žalobou, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia zániku vecného bremena, čo sa napokon premietlo aj do jej odvolania voči rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým žalobe vyhovel. Nemožno prisvedčiť tvrdeniu odvolacieho súdu v napadnutom uznesení, že žalobcovia sa pred podaním žaloby nepokúsili so žalovanou mimosúdne dohodnúť na zrušení vecného bremena, najmä keď z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že to bola práve žalovaná, ktorá nebola prístupná akejkoľvek dohode a jediným spôsobom, ako sa žalobcovia mohli domôcť určenia, že k zániku vecného bremena došlo, bolo podanie žaloby na súd.

Generálny prokurátor opodstatnene preto namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. novembra 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová